

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. De reliquis supernaturalibus, donis, præter iustificationem, & merita
prædestinati intercissa, vt primo collata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

Gregorio Magno, Chrysost. Theophylacto & Theodoro non æternam gloriam, sed temporalem maiestatem, splendorem, & plaudum intelligi legentibus proinde magnificatur pro glorificatione, sed cum vulgata glorificatione legatur, & retineatur, atque ex contextu Pauli de æterna gloria prædestinatorum Paulum ibi agere ostenderimus, cum ex eo loco Sanctorum prædestinationem probaremus, de glorificatione, & gloria æterna prædestinatorum intelligendus Paulus cum communi aliorum Patrum, & scilicet Theologorum sententia indubitanter est. Præclare Augustinus de prædestin. Sanct. c. 17. glorificatione illi vique sine, qui non habet finem. Porro de his omnibus nulla apud Theologos controversia esse deberet, quod effectus prædestinationis essent, si vocum abesse abusus. Sed tamen, ut is rejiciatur aliquorum sententia, de eorum ferè singulis referenda, requirendæque erunt, ut de re, & debitis locutionibus deinceps Theologis conveniat: una solum Theologica disputatio dignior quæstio his de rebus ex citata à nostris Valquez, & Soarez fuit: iustificatio, & merita prædestinati peccato interrupta, non ut restituta solum (de quibus eadem, & de aliis est ratio) sed ut primo collata, & habita in prædestinationis effectibus sint recensenda.

CERTAMEN I.

De reliquis Supernaturaribus donis, præter iustificationem, & merita prædestinati intercessa, ut primo collata.

1. Nonnulli, qui prædestinationem in sola electione efficaci antecedenti ad gloriam constituentes gloriam solum effectum prædestinationis esse docent: falsum tamen in supposito, ex quo discuntur: siquidem, neque eiusmodi electio est, nec si esset in ea prædestinatio consistit, ut ex iam dictis constat. Deinde ex eis etiam suppositis male discuntur, ut mox videbimus conel. 1. Durandus ex aduerso gloriam solum ab effectibus prædestinationis excludit: quia prædestinatio, sicuti, & providentia omnis tota circa media versatur, nec ad finem progreditur: iuxta statam Theologis sententiam & definitionem prædestinationis, & providentia. Certe Durandus ex meliori principio quidem, sed melius tamen non discuntur. S. Bonavent. è num. omnia inter effectus prædestinationis recenset excepta gratia primæ vocationis efficacis: quia ea communis prædestinatio cum reprobis (quibus haud dubio ab huius prædestinatione, erga quos nulla prædestinatio est, effectus prædestinationis esse nequeunt) ac subinde nec tales erunt in prædestinatis. Circa auxilia gratiæ non efficacia sed sufficientia prædestinatis collata Valq. effectus prædestinationis vniuersum negat cap. 1. nec solum de datis ad vitandum peccata (de quib. eadem, ac de permissione peccati ratio esse videtur examinanda q. 4.) sed etiam de datis ad bene operandum supererogatoriè, de operibus, ipsius meritoris, prout à nobis nostrisq; libero arbitrio ab effectibus prædestinationis excludunt Henric. quodlib. 4. q. 19. & quodlib. 8. q. 5. & nosse Mol. 1. p. q. 23. art. 4. & 5. d. 1. m. 8. & 9. sine, ac 10. 8. Hinc efficitur exemplo caloris, qui, ut à causa secunda est, nec à Deo est, neque eius effectus: ergo nec opus meritorium, & ut à nobis, Dei est, nec effectus eius, ut esse necessario debet, quidquid prædestinationis effectus sit. Hæc sunt sententiæ omnes, quæ in re præsentent aberrant à veritate: contra quas generali vnica conclusione asserente præfata omnia effectus prædestinationis verum semel, simulque attingeretur. Sed quoniam contra quamvis probanda esset sigillatim vniuersalis discursus minor, quæ ab illa de aliquo ex illis singularium negatur, atque specialia cuiusque fundamenta erant etiam erucenda, partis contra vnamquamque conclusionis facilius, atque commodius generalis nostra, & communis conclusionis veritas dabitur, ac percipietur.

2. Sit contra primam sententiam conel. 1. Alia plura Christioph. de Origine de Deo Vno, Tomus II.

præter gloriam præueniunt prædestinato ex ea electione efficaci ante merita ipsius ad gloriam, etsi in ea prædestinationem stare admittamus: ergo plura alia sunt effectus prædestinationis: quidquid enim ab alio provenit, atque est, effectus illius est. Probatur antecedens. Nam electio illa efficax, ita antecedens, est intentio efficax gloriæ, nec seipsa immediatè illam exequens in prædestinato, sed per merita proximè, & per auxilia gratiæ, & gratiam iustificantem, quæ merita illa significantur ad gloriæ præmium: sed omnis electio, & appositio mediorum, mediæque ipsa appositæ ex intentione quavis finis (etiam inefficaci nedam efficaci) sunt eius intentionis effectus: ergo enumerata hæc, nec solum gloriæ, sunt intentionis seu electionis illius ad gloriæ effectus: atqui per te intentio, seu electio hæc efficax ad gloriæ est prædestinatio: ergo et omnia, nec sola gloriæ, sunt effectus prædestinationis. Decepit autem sententiæ illius Patronos æquiuocatio quæ effectum cum obiecto confuderunt: sicuti, & Durandum secundæ sententiæ huic è Diametro aduersæ auctorem. Ne vero aliquis post hæc ad electionem efficaciam gloriæ post merita præuisa recurrat, ut conclusionem tueatur, & uertet electionem post præuisa merita executionem gloriæ voluntatem solummodo esse omnium sententiæ ac nesciam prædestinationem: quare gloriæ, quæ præcisè ab ea electione procedit, effectum prædestinationis esse non posse, sed solum, quæ à preparatione mediorum, & meritum ob quæ gloriæ decernitur, estque prædestinatio, cuius immediatior effectus media illa & merita abs dabo sunt.

3. Sit contra Durand. 2. conel. Non solum media gratiæ formalis iustificatio, atque ex illis provenientia merita gloriæ, sed gloriæ etiam ipsa est effectus prædestinationis. Probatur conclusio: quia per hunc Doctorem media illa omnia ac merita sunt effectus prædestinationis: atqui gloriæ est illorum omnium, ac meritum effectus: ergo & gloriæ est effectus prædestinationis. Probatur ex vulgari, & certo axioma rationis naturalis lumine notissimo. Quidquid enim causa causæ alterius est, causa est effectus ab hac altera causa causari: cum autem id, cuius aliquid causa est, nequeat non esse effectus illius, quia causa, & effectus necessario correlati sunt, & ad inuicem dicuntur, sit planè gloriæ, quæ ex mediis, & meritis causatis à prædestinatione causatur, causari etiā à prædestinato. Durandi fundamentum in æquiuoco, ut dixi proximè, confusione laborat: ita enim habet. Prædestinatio tota tota circa media versatur, nec ultra media progreditur, est siquidem essentia sua, præsentia, & præparatio mediorum efficacium ad finem gloriæ præintentionem, sine, ut August. & ex ipso Theologia tota beneficiorum Denique certissime liberantur, quicunque liberantur, nihilque aliud est: atqui gloriæ finis est, ac non medium ad seipsam, ut patet: ergo prædestinatio non est gloriæ, sed mediorum ad ipsam, ac subinde nec ipsa prædestinationis effectus. Distingue maiorem prædestinationem tota tota circa media, seu in mediis est, nec ultra progreditur effectiue nego: progredi enim, ac versari effectiue absolute debet ad, & circa effectus omnes à mediis illis, quæ præparat causatis, ut diximus affectiue, subdistingue formaliter, & expresse concedo: media siquidem solum formaliter, & expresse præparat, vultque prædestinatio, virtualiter, & interpretatiue nego: sic enim finem, ex cuius præsupposita intentione media præparat, vult etiam prædestinatio.

4. Tertia conclusio contra S. Bonavent. Auxilium, primæ etiam vocationis efficacis, vnde prædestinatio per media intrinseca prædestinato eorumque series, & carceratus ordo inchoatur, & iustificatio prima prædestinati effectus prædestinationis sunt. Loquor de eis secundum se, præcindendo ab eorum interruptione, vel non interruptione per peccatum: ne importune, & anticipato quæstionem de iustificatione ac merito per peccatum prædestinati interruptis: ac demum per penitentiam restitutis, an, ut primo etiam collata, effectus prædestinationis sint pertingam: De qua à certamine secundo ex instituto disputato. Probatur autem conclusio facillimè: in primis enim vocatio illa prima efficax, & iustificatio etiam prima prædestinati gratia, & beneficium supernaturale Dei, & per Christum est, factumque S. Bonaventura: insuperque conducentis, & certo, atque infallibiliter producentis ad gloriam prædestina-

C G g 2 tum,

5. Sic quarta conclusio contra nostrum Vafcz. Auxilia sufficientia collata prædeterminatio sufficientibus eius effectus possent esse, atque in pluribus prædeterminatis de facto sunt, ita Soarius supra cap. 6, & Henricz supra etiam cap. 2, num. 11. loquor autem de sufficientibus auxiliis non secundum negationem consensu nostri in bo. num. & peccati admissionem, in ea negatione imbibitum (si cogitatio ab aucto prohibito, retrahens, vel ad præceptum auctum inducens fit) & quia vocations sufficientia, secundum totum quod dicitur, completur ad eum esse mi-
seret etiam impetunt questionem aliam postea exan-
dandam, peccati permisso effectus sit prædeterminatio
loquor ergo de cogitatione sine vocatione gratiæ suffi-
cientis, & per Christum prædeterminato donatæ secundum
intrinsecam positum eius virtutem, & conducentiam
ad bene operandum, & salutem prædeterminati. Nec loquor
de auxiliis sufficientibus omnibus prædeterminatis adultis &
ad fidem, & cum fere totum baptizatur, cum vitam in infidelit-
ate, ac vitis fere obitum transigerit; sed quorum præde-
stinatio, & ordinatio ad gloriam per intrinsecam gratiæ do-
natæ, & vocations efficaces prius inchoauerit. De aliis e-
nim cum non dum prædeterminatio per intrinsecam auxilia
prædeterminata inchoauerit, quousque per primum pro-
prie prædeterminationis inchoetur sufficientia auxilia, non ex
prædeterminatione, sed ex communi providentia super-
naturali conferri illis & Deo censendum in questione
præsentis est, in qua abstrahimus à questione de permis-
sione peccati. Loquimur ergo de aliis prædeterminatis quo-
rum prædeterminationis series per auxilia efficacia intrinseca
inchoata est, atque interea, & alia subsequenter in-
teriacent sufficientia, atque de his altissimum posse esse, ac
sæpe de facto esse prædeterminationis effectus secundum
conducentiam, & si eam non obineant de facto
prædeterminati considerata, & si eam non obineant de facto
prædeterminato. Probatur conclusio quia, etsi ea auxilia de
facto non coniungantur cum recta operatione prædesti-
nata cum excitat ipsum, & intentionaliter directe
inducunt ac movent, ac subinde per rectam illam opera-
tionem non coniungantur cum gloria prædeterminati, que
nec certo, & inefficabiliter cum de facto ad gloriam per-
ducantur, ut obiecta Deo, ita cum vocati, & frequen-
tissime vocati, ad gratiarum adiunctionem moueri possunt, &
medio effectus, cuiusque merito, certo, & inefficabiliter cum
gloria prædeterminati coniungi atque de facto in pluribus
prædeterminatis, ita certo & inefficabiliter coniungentur, ergo
& esse possunt ac sæpe de facto sunt prædeterminationis ef-
fectus. Consequentia probata fuit in simili pro conclusio-
ne certa, Probatur inde secundo quia nihil gratiæ super-
naturalis ad carnatam ferri, & ordinem prædeterminatio-
nis spectans potest ex communi providentia supernaturali

6. Sit *ut* nota Henricum & nosſum Molinum cogito-
re quanta, Merita omnia preſtadini, vt & nobis ſolus
quo arbitrio ex gratia Dei operantibus ipſius cooperante
vultu preſtationibus effectus. Et Valerius 63. in
quaſt. 23. pñcl. 4. ac ſupra citatorum Valerius ſec.
cap. 5. conſecl. 2. Herize cap. 3. ac reliquorum Theologorum
concluſio, ac me iudice re. ipſa concluſio dogmatis.
Probat: omnia opus nosſorum merita ſua ipſa
formaliter, pro vt & nobis ſolus arbitrio in actu no-
mo, non ſibi Dei auxiliante gratia porneis abſolute
rari, vel non operari, libera determinatione, & vultu
gratie in bonum, ad quod auxilio ipſa gratia Deipre-
ſtus: atqui omnia merita operum noſtorum, quanta
ſunt dona Dei, & gratia per Chriſtum ad gloriam con-
ducuntia, atque de facto certo, & inſalubriter pre-
ſentia quonvis ex nobis preſtationum: ergo omnia
omnium opus preſtadini, pro vt ab ipſo, liberum
arbitrio ipſius ſe in bonum, & auxilio gratie quod
vultu vt determinante vultu preſtationibus effectus. Maior
probat ex illa ſapientia laude rectis & hominis opus
ſus exhibita, qui potuit tranſgredi & non tranſgredi
facere mala & non fecit, etiam autem gratia ad
non tranſgrediendum, & faciendum bona, ac non mala
ex parte adus primi requiritur ad poſſe, in ipſo nihil
nobis meriti, & laudis) quod eis verbis, qui prout, &
tota tamen laus in eo eſt, quod bonum & gratia
auxilio poſuit, ac non mala, quae etiam poſuit. Reſpon-
ſio determinatio, recte quod vultu inſufficientis laus poſuit
ex naturalibus ſuis, & ſupernaturali adiutorio gratia abſo-
lute conſtituta. Confirmatur: quia, etſi gratia
auxilium partialiter cum voluntate, & arbitrio noſtro ad
bonum opus meritorium concurrat, conuenit tamen, vt
quid, & quod ad vultum & operationem noſtram liberam,
& voluntati ſubiectum, quam ex parte adus primi
noſtrum determinat: ergo quod de facto citum in opus
nobum exat, atque inſuſt gratia auxilium, & conuenit
prodeat noſtrae actuali determinationi, vt & nobis et
debetur: autem in ea virtute, cooperatione in bonum
meriti ratio ergo tota meriti ratio formalis deſcendit
in opere bono, vt & nobis, & quibus ad inſuſtantiam & co-
operationem in bonum opus per determinationem & nobis
eſt, auxilium Dei prae requiritur tribuit. Denique confirmatur
ex Auguſt. & aliis Patribus & Theologiis quae ſolus
ratione bona noſtra optat, ac merita De donis, & bene-
ficiis eſt docent in radiis, ſcilicet conſecl. 2. ac in omni
formaliter, ſolum radicaliter loquendo illud quod
Deo autem ſecluſo, cui formalis adus noſtrum in opere
noſtro formaliter reſpondet, quia ſolum radicaliter inſu-
ſta Patres reſponſio reſtat, vt nobis formaliter ac radicaliter
conſecl. 2. principio neceſſario gratie laus & Deo donis
recte, vt nobis ſolum modo, & ad quae reſpondet
ſubinde in opere bono, pro vt & nobis tota ratio meriti
ſe, vt & nobis, atque etſi abſolute poſſit gratia Dei
noſtrum prae requiritur ac precedat, vt in maiore propoſi-
tione ſylloſtemi aduſum.

ne syllogismi adhibebatur.

c. Potest Hentici, & Molina fundamentum valde ef-
firmum. Quod enim calor, prout ab igne, efficitur Da-
prout simulante concurret non fit nisi probat bonum quod
prout ab homine effectum gratia De cooperantis effec-
tum non esse: cum hac, vt opus bonum a predestinato ef-
ficte parte actus primi sollicitet vtique: faciat, ac faciat
opus ipsum, & meritum quod efficitur a predestinato et
malice competit vt diximus: gratia efficitur, & deinde
proinde illam donantis ac predestinationis, quae a Deo do-
natur. Quod fit exemplum, quo decepti hi Auctores sunt.

aliquis rimarentur aliquid inuenirent, quo communem nostram Theologorum conclusionem tenerent, aduersamque suam auerterentur. Etenim licet solo simultaneo concursu Dei cum igne ad calorem productum attento, calor, ut ab igne formaliter productus, à Deo formaliter productus non sit: at vero si ignem ipsum, eiusque calefactum virtutem & determinationem à Deo productam esse animaduertent calorem, etiam, ut ab igne est, effectum Dei absolute esse medium recognoscerent: inde bonum opus, prout ab homine, quod, ut ab ipso sit, in actu primo gratie prædestinationis sollicitat, atque prædestinato liuadet, gratia, & prædestinationis eiusdem effectum esse. Neque inde arguas, etiam voluntatem peccantis, & cogitationem malefadam, ut homo in opus prauum se determinet, ac peccet à Deo produci, ac proinde eius prauam determinationem, & subinde peccatum, Deo ut causæ tanquam medium effectum esse absolute tribuendum. Cum enim eis omnibus ante hominis determinationem à se ipso ad malum à Deo physice productis, nihil determinationis antecedentis à Deo ponatur effectus aut affectus, homine ab eo recipiat in Thomistica nostra Iesum schola: immo, vero affectus ea omnia ut bene à se postis homo ex indifferenti potestare, ut ad honestatem, laudem, & meritum operantis oportet, opusque est) operetur, Deus apponat, atque insuper tota actionum atque operum moralitas, siue ad ipsorum honestatem, laudem, ac meritum, siue ad in honestatem, vituperium, ac demeritum, ex determinatione libera desumatur, sit plane, ut alterutrum principium, & primum sit, ibique sistat, ubi ea determinatio caput. Cum autem determinatio ad malum ab homine sit ab eoque coeperit, quin antecederet à Deo postis determinationis illius effectus, aut affectus à Deo receperit determinatio illa ab homine incipit atque est, quin ad Deum antecedentia omnia principia indifferentera ponentem, atque omnipotentiam suam ad concursum cum homine parantem principium determinationis illius inquiringes progredi possimus: cum ea omnia, ut ad actionem illam, & determinationem determinate physice concurrant ab hominis arbitrio, cui subduntur in operando, per determinationem ipsius & vsum eorum (qui solius potestatis eius est) despotice trahantur. Quamuis autem ita etiam physice ea omnia ad vsum determinationem rectum absque vlla anteriori ipsorum determinatione deducantur: cum auxilia efficacit, & ex affectu determinato (et si non determinante) ad vsum bonum, ac deinceps ex scientia conditionata recti vsum sub illo futuri à Deo doceantur, et si non physice, morali tamen æstimatione determinatio illa physica hominis, vsusque rectus in Deo censetur merito habere principium: à Deoque donati in radice congrua voluntatis à Deo donati, ut Augustinus, ceterique Patres, & Theologi faciunt.

CERTAMEN II.

De iustificatione, & meritis peccato intercessis, ut primo collata, & habit a prædestinato sunt, Vasquez, & Soarez & assecularum pugna, & eorum fundamenta ad examen, & trutinam vocata, & perpersa.

Dvo supponit potius, quam disputat, quæstio præfatus. Primum iustificationem, & merita prædestinati per subsequens peccatum interrupta, per succedentem posse penitentiam restitui: quod de vtriusque in reprobo aliquando iusto, ac bene operante: post vero lapsa, atque deinceps aliquandiu (et si non perseveranter) resipiscere per penitentiam æque censetur, & de resti-

tutione antea factorum meritorum per penitentiam subsecutam communis Theologorum sententia est controuersa. de merito rigide à nobis examinanda, & opportune proinde hic eius examen omittendum. Maxime, cum finis proluxque futurum sit, quam antiquioribus fuerit nec possimus sententia de eo fundamenta nostra hic, per epitomen adhuc, & summam ponere ut à lectoribus bene percipiatur. De iustificatione formalis, seu gratia formaliter sanctificante præhabita à peccatore, an ac præsertim, quæ restituenda sit? nec apud Theologos conuenire video, an quæ meritorum principium sit, ut ea dignificans? an quæ ita dignificatis meritis fuerat acquisita. An quæ virtute sacramenti collata, an denique omnes? nec video ab aliter, & aliter opinantibus firma, ut plurimum, sententia suæ fundamenta produci: quare prolux adhuc de eo nobis examen erit controuersia de gratia, non, nisi importune hic habendum. Nunc ergo ex suppositione, quod merita, & iustificatio formalis, siue habitualis gratia hæc vel illa peccato intercessa per penitentiam ex eo, quod præcesserint peccato, per penitentiam prædestinati ipsi restituuntur, ut primo habita, atque à Deo collata ante peccatum effectus prædestinationis prædestinati illius sunt: difficultatis præsentis scopus, & Theologica disputatio digna est, Dixi autem ut primo collata: nam, ut restituta nec post peccato intercessa effectum prædestinationis esse quacunque ratione à Deo, siue titulo præcedentia peccato, quo interrupta sunt, siue absque illo, perseveranter, & continuato cum gloria prædestinati coniungenda, restituuntur effectus prædestinationis esse, dubium esse non potest, Dixi, etiam si à Deo restituuntur ex eo, quod præcesserint peccato. Si enim ex mero arbitrio, ac liberalitate diuina absque vlla adhuc remota, motione, & conducentia antea ad peccatum, vel primo habita gratia à Deo restituatur vel æqualis, prima eius collatio ad gloriam prædestinati illius consequendam omnino impertinenter se habebit: ac subinde effectus prædestinationis illius esse non poterit: ut de se pater, dixi demum nuper, adhuc remota motione, si enim penitentia de peccato, quo gratia formaliter sanctificans primo collata interrupta fuit, inde etiam habeatur, quod gratia illa peccatum, de quo dolet prædestinatum, priuauerit, haud dubio ad eiusdem, vel æqualis gratia restitutionem prima eius à Deo collatio, & receptio à prædestinato remote obiectiue conducet, atque effectus subinde prædestinationis erit: quod, tametsi perspicuum sit, obseruatum volui, quia à nemine vidi notatum.

2. His positis Vasquez nosse d. 3. c. 3. Beccanus 1. p. tract. 1. c. 14. q. 3. n. 8. negant meritum, & gratiam peccato interruptam, ac postmodum penitentia succedente restitutam esse prædestinationis effectum ut ante peccatum primo collata fuit: sed solum prouidentia communi supernaturalis, quia ea etiam media, quæ ad salutem de se conducunt, et si ad illam hominem de facto non perducant, à Deo prouidentur. Ratio eius præcipua est: quia nec conferuntur, nec conferri primo à Deo possunt ex voluntate, & intentione restaurandi illa per penitentiam de peccato, quo interrupta post modum sunt: nisi autem ex eo amore, & voluntate instaurandi illa per penitentiam de peccato postmodum illa interrupturo primum à Deo conferantur, nequeunt, ut primo collata esse prædestinationis effectus: ergo merita, & gratia peccato interrupta, ut primo collata sunt, absolute nec sunt, neque possunt prædestinationis effectus. Maior probatur, quia nequit absolute, & serio amari futura instauratio illorum per penitentiam antecederet ad positionem, & absolutam prauisionem peccati, quin ametur peccatum, quod medium est vnicui, ac necessarium ad penitentiam, ac media ipsa illorum instauratio: hoc autem Deo repugnat (ut ideo non Vasquez solus, sed Soarius oppositæ sententiæ author, & assecularum plerisque permissionem peccati ex amore penitentia, & intentione salutis per ipsam à prædestinato obtinenda concipi à Deo posse atque effectum prædestinationis esse negent, quia, non, nisi medio peccato, quod penitentia essentialiter supponit, eius permissio conducere ad penitentiam, & salutem prædestinati potest) ergo implicat gratiam interruptam per peccatum, nec aliter quam penitentia de ipso instaurandam, ut instaurandam, siue ex amore instauratiois suæ per penitentiam à Deo primum conferri. Minor

G G g 3 probatur.